

5. *Маринцева К. В.* Технологія стандарту IATA E-FREIGHT // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Транспортні системи та технології перевезень. — 2013. — № 5. — С. 45—50.
6. *Нові* принципи взаємодії клієнта із залізною дорогою: автоматизована система "Клієнт УЗ" / Регіональна філія "Одеська залізниця" ПАТ "Укрзалізниця" : [сайт] // Інформація. — 2014. — Режим доступу: <http://odz.gov.ua/people/interaction.ppt> (19.07.2017). — Назва з екрана.
7. *Салій Т. М.* Електронний документообіг в системі управління транспортним підприємством // Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту. — 2007. — № 18. — С. 246—250.
8. *Федоров О.* Единое окно как инструмент упрощения процедур торговли и ускорения перемещения товаров через границу / XV Международная конференция "Международные автомобильные перевозки — проблемы, пути их решения и перспективы развития" 8—11 сент. 2014 г. — 2014. — Режим доступа: <http://ppl33-35.com/doc/presentation.ppt> (19.07.2017). — Загл. с экрана.

Проанализирован опыт использования электронного документооборота в среде транспортных предприятий. Основное внимание уделено исследованию его функциональных особенностей в деятельности предприятий-перевозчиков; многообразию сфер практического применения, в частности как среды управления и контроля, взаимодействия с клиентами, коллективного взаимодействия.

The article is devoted to the analysis of the experience of using electronic document circulation in the environment of transport enterprises. The main attention is paid to the study of its functional features in the activities of carrier companies; a variety of areas of practical application, in particular, as the environment of management and internal control, of interaction with customers, of teamwork.

Надійшла до редакції 26 вересня 2017 року

ІСТОРИЧНІ РОЗВІДКИ

УДК 94:331.105.44:655.1](477.83-25)"1856/1867"

Ігор Берест,

кандидат історичних наук,
доцент кафедри інформаційної, книжкової
та бібліотечної справи Української академії друкарства

Розвиток та діяльність загальноміського професійного Стоваришування взаємодопомоги друкарів Львова в 1856—1867 роках

Висвітлено важливість і проблематичність різнобічного вивчення історії виникнення, формування й розвитку професійного Стоваришування взаємодопомоги друкарів Львова, поетапно досліджено історію та діяльність цієї організації

Ключові слова: друкарі, товариство, взаємодопомога, профспілки.

Перші загальні установчі збори членів професійних стоваришувань друкарень Львова відбулися 30 листопада 1856 р. у приміщенні зали міського Арсеналу [1, s. 20]. Тоді обговорили новий проект статуту загальноміської професійної організації, який розробили Лукаш Скерл та Францішек П'янтковський. Товариство отримало польськомовну назву Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Drukarskiej, а його постійним протектором (від лат. — *охоронець, захисник*) обрано Едварда Віняжа. На той час він був не лише власником львівської друкарні та книгарні, а й авторитетним членом міської ради Львова, заступником голови великої страхової компанії Riunione adriatica w Trieste (Італія).

Головою загальноміського професійного Стоваришування взаємодопомоги друкарів Львова обрали Войцеха Маргаша, який працював управителем дер-

жавної друкарні міста, асистентом — Лукаша Скерла, його заступником — Антонія Тромпетеура, а секретарем — Францішка П'янтковського.

Членами виділу (управи) стали Лукаш Скерл, Фердинанд Фердинандьєго, Вільгельм Лайтнер, Антоній Петрашевич, Андрій Косткевич, Вавринець Пруський, Марцін Волошкевич, Францішек П'янтковський, Антоній Вишневський і Стефан Гучковський.

На зібранні також визначили офіційних представників від стоваришувань Львова, зокрема Олександр Срочинський був представником від державної друкарні, Станіслав Байле — від друкарні Піллера, Титус Блонський — від друкарні Едварда Віняжа, Валенти Годак — від друкарні Оссолінських і Кристіан Верхерлін — від друкарень Поремби і Ставропігії. Відвідувати хворих мали Антоній Петрашевич і Лукаш Скерл [2, s. 27].

Усі обрані особи, за винятком протектора Едварда Віняжа і представників від друкарень, були зобов'язані виконувати свої функції лише до початку липня 1857 р., коли мали відбутися наступні загальні збори Товаришування [2, s. 26—27].

Практична робота загальноміського товариства друкарів Львова розпочалася 1 січня 1857 р. і охоплювала доволі широкий спектр завдань: допомога колишнім працівникам та їхнім родинам; грошова підтримка вдів, дітей-сиріт, інвалідів, хворих; створення позичкового фонду. Інноваційною була організація дозвілля для спілчан, за що відповідав культурно-освітній комітет [1, s. 20].

Від перших днів заснування товариство дбало про морально-етичний та культурно-освітній рівень своїх членів. Важливо, що порушення дисципліни, зокрема пияцтво, побутові чи вуличні сварки, пропуск зборів без поважних причин, карали штрафами, які вносили до каси Товаришування [3, с. 3].

Перше засідання управи відбулося під головуванням протектора Едварда Віняжа. Після обговорення проблем і перспектив розвитку професійної організації було вирішено доопрацювати її статут, аби подати на затвердження до губернаторства, а також створити колективну загальноміську касу взаємодопомоги друкарів Львова персонального і родинного фондів. Для її формування з каси професійної спілки державної друкарні надійшло 560 флоринів (фл.) 37 грошів (гр.), з друкарні Віняжа — 146 фл. 24 центи (цн.), з друкарень Піллера і Шнайдера — 58 фл. 19 цн. Отже, загальний фонд каси на 1 січня 1857 р. становив 765 фл. 20 цн., що відповідало 803 злотим ринським і 60 центам [2, s. 27].

Фаховий склад загальноміського Товаришування взаємодопомоги станом на 30 червня 1857 р. був такий: 1 особа — керівник ливарні шрифтів, 4 — відливачі шрифтів, 1 — наглядач, 4 — друкарі, 2 — підмайстри, 49 — складальники шрифтів, 7 — друкарі літографічних машин і 20 — машиністи друкарських верстатів.

30 червня 1857 р. відбулося засідання управи загальноміського Товаришування. Лукаш Скерл, один із розробників статуту, доповів, що 9 січня 1857 р. його було подано на затвердження до управи губернаторства, але справа і досі не зрушила. Було обговорено новий проект статуту та внесено поточні доповнення. Одним із нагальних визнали питання про потребу створення при загальній касі Товаришування окремого фонду допомоги вдовам, сиротам та інвалідам.

Перші загальні звітні збори загальноміського професійного товариства *Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Drukarskiej* відбулися 5 липня 1857 р. в актовій залі будинку культурно-освітнього товариства ім. Оссолінських у Львові. На зборах був присутній офіцер міської поліції Бачинський, який пильно спостерігав за присутніми, уважно слухав виступи доповідачів і робив нотатки. Відповідно до порядку денного зборів, асистент Лукаш Скерл виголосив докладний звіт про піврічну соціальну, культурну та фінансову діяльність Товаришування взаємодопомоги.

Він зазначив, що за цей час до загального фонду спілки за матеріальною допомогою звернулося 34 особи, серед яких чимало вдів, дітей-сиріт та інвалідів виробництва. На той час кількісний склад товариства зменшився через зростання рівня смертності поліграфічних працівників: у списку загальноміського Товаришування друкарів Львова зафіксовано 81 особу (в травні 1857 р. було 88!). Загальний фонд каси взаємодопомоги становив 1140 гульденів (гд.) і 2 крейцери (кр.). Лукаш Скерл також ознайомив присутніх з основними положеннями, що були внесені як доповнення до статуту спілки, та обгрунтував нагальну потребу створення окремого фонду вдів, сиріт та інвалідів [2, s. 27].

Учасники загальних зборів вирішили залишити без змін склад управи загальноміського Товаришування взаємодопомоги друкарів Львова, лише замість Вільгельма Ляйтнера обрали Станіслава Вуфку.

Було затверджено офіційних збирачів внесків із членів професійних організацій друкарень Львова, а саме: Антона Борецького, Станіслава Байле, Василя Яремчишина, Францішка Шмідта і Кристіана Верхерліна.

Для відвідування хворих колег обрали Яна Краса і Антонія Петрашевича, секретарями робітничого Товаришування на наступний піврічний термін залишилися Лукаш Скерл і Францішек П'янтковський.

У другій половині 1857 р. при касі взаємодопомоги львівських друкарів було створено два окремі фонди: фонд хворих, інвалідів і сиріт, який налічував 76 осіб, і поховальний фонд — 33 особи. В загальному фонді каси зберігалася 1103 гд. 14 кр. [2, s. 27].

Аналіз фінансового стану фонду хворих та інвалідів свідчить про загальну тенденцію зростання і прибутків, і числа його членів. Виняток становить перша половина 1859 р., коли, внаслідок початку австро-польської війни, 5 осіб було мобілізовано до війська.

Подібна тенденція характерна й для інших фондів загальноміського Товаришування взаємодопомоги друкарів. Проте число їхніх членів майже ніколи не було стабільним, що зумовлено високим рівнем смертності, каліцтва тощо, отже, аби скласти цілісне уявлення про кількість осіб, якими опікувався певний фонд, потрібно аналізувати статистику за конкретний період. Наприклад, станом на середину 1860 р. у фонді вдів і сиріт налічувалося 53 члени, які регулярно сплачували внески, хворих та інвалідів — 79, особистому фонді львівських типографів — 90, родинному — 81, поховальному — 38. На середину 1861 р. у фонді вдів і сиріт було 52 члени, хворих та інвалідів — 91, особистому фонді львівських типографів — 91, родинному — 86, поховальному — 39. Зіставляючи дані, виявляємо, що впродовж року найбільше зросла чисельність фонду хворих та інвалідів (із 79 до 91 особи). Імовірно, що саме умови праці змушували робітництво самотужки дбати про соціальний захист, шукати засоби порятунку у разі непередбачених обставин.

У найважчому становищі перебував поховальний фонд, що був найменш чисельним, проте мав чи не найбільші видатки. Зокрема, 4 вересня 1857 р. померла дружина члена загальноміського Товаришування

вання Олександра Земніцького. На її поховання з каси спілки виплатили 25 гульденів, однак, враховуючи фінансову скруту родини, профспілка також внесла 60 гульденів за відправу священника. 21 вересня помер багатолітній член Товаришування Францішек Левкович, його рідні отримали на поховання 30 гульденів.

Організувати повноцінну роботу певного фонду лише завдяки внескам було вкрай складно. Щоб підтримувати каси взаємодопомоги, керівники фондів періодично організовували різноманітні благочинні акції та заходи, заробляли кошти на дивідендах, практикували фінансове покарання недисциплінованих колег за порушення етики, моралі, вживання алкоголю тощо. Найчастіше за рішенням управи Товаришування ці штрафи скеровували у фонд вдів і сиріт [3, s. 3].

Поширеною була позика вільних коштів з каси товариства під невисокі відсотки, певні суми періодично вкладали у цінні папери, державні облигації тощо.

Інфляція, яка знижувала купівельну спроможність грошової одиниці, чи не найбільше впливала на підвищення вступних і поточних внесків. Для нових членів Товаришування запроваджували різноманітні додаткові оплати. Часто організовували добровільні пожертви, меценатами також були власники друкарень та інших міських підприємств Львова й Галичини.

Незважаючи на фінансову скруту, в жовтні 1860 р. на пропозицію секретаря Товаришування Францішка П'янтковського для підтримання здоров'я та лікування спілчан у разі отримання травми на виробництві було запрошено лікаря-хірурга Таугла, якому із загального фонду професійної організації призначили заробітну плату, надали окреме приміщення, придбали інструментарій та ліки. Обслуговування робітників було безплатним.

Діяльність загальноміського Товаришування взаємодопомоги друкарів Львова дисциплінувала та згуртовувала працівників, оскільки насамперед була спрямована на їхню підтримку, а щодо державної влади мала лояльний характер. Отже, ані поліція, ані австрійська влада не мали підстав перешкоджати роботі організації, проте увага до неї була пильною. За контроль над професійною спілкою перед губернаторством відповідав надкомісар поліції Львова П. Гіршберг. Без погодження з ним та його особистої участі заборонялося проведення будь-яких заходів спілки.

Окрім цього, представники губернаторства всіляко зволікали із затвердженням статуту Товаришування, який неодноразово затримували, згодом повертаючи на доопрацювання. Зокрема, документ подали на затвердження в управління губернаторства 4 серпня 1858 р., звідки повернули на доопрацювання аж 15 квітня 1859 р.! Восени того самого року статут знову подали на розгляд, і лише 2 жовтня 1860 р. його затвердили [2, s. 29].

Діяльність управи загальноміського Товаришування взаємної допомоги друкарів Львова мала прозорий характер. Від січня 1857 р. до кінця 1859-го кожне півріччя відбувалися засідання управи, відповідальні особи організації подавали й затверджували детальні фінансові звіти, проводили загальні звітні збори тощо.

На зібраннях спілчан порушували, колективно обговорювали й вирішували багато важливих соціально-економічних, виробничо-технічних, культурно-освітніх питань, які охоплювали різноманітні аспекти життя та праці. Місцем проведення зборів багато років поспіль від кінця 50-х рр. XIX ст. слугувало приміщення друкарні та актовій зали польського культурно-освітнього товариства ім. Оссолінських у Львові [4, s. 43]. Зауважимо, що в середині XIX ст. "Оссолінеум" був добре відомим і визнаним європейським науковим центром. Згодом будівлю з усіма цінностями та майном родина Оссолінських безкоштовно передала на довільне користування громаді Львова [5, с. 49—50].

У діяльності організації загальноміського Товаришування вагоме місце посідала виховна робота управи. Від часу створення організації чи не найголовнішим завданням було дотримання дисципліни. Причому, за відсутності без вагомої причини уповноваженого на зборах чи іншому заході професійної спілки накладали штраф, який скеровували на поповнення фонду вдів і сиріт. Відомі непоодинокі випадки не лише грошового покарання порушників, що зазвичай становило 1—2 злотих, а й відрахування з лав професійної спілки [3, s. 3]. Зокрема, 29 січня 1860 р. Михайла Депутовича, одного із засновників загальноміського товариства, за повторне публічне вживання алкоголю та нанесену установі шкоду вилучили з числа спілчан, а отже позбавили можливості отримувати з каси будь-яку допомогу [2, s. 29].

Для піднесення значення та соціальної місії фондів при загальноміському Товаришуванні взаємодопомоги друкарів Львова наприкінці 50-х рр. XIX ст. було створено комітет, члени якого, спільно з представниками фондів, відповідали за організацію й проведення для спілчан різноманітних громадських заходів та імпрез. Важливе значення в контексті організації й розширення культурно-освітньої роботи мали влаштовані комітетом концерти, бали, театралізовані вистави, виступи керівництва професійної спілки з нагоди певної події, ювілею, чергової річниці тощо [3, s. 3].

Соціальна місія Товаришування взаємодопомоги була надзвичайно вагомою. Від часу його створення (1857) найбільше допомоги спілчани отримали в першій половині 1861 р. Зокрема, у звіті, проголошеному на чергових загальних зборах, які відбулися в залі друкарні ім. Оссолінських 7 липня 1861 р., зазначено, що 91 член організації отримав матеріальну підтримку у фонді вдів, сиріт та інвалідів, а 38 осіб скористалися коштами похоронного фонду.

Прибуток за перше півріччя 1860 р. становив 4 фл. 65 цн.; державних облигацій придбано на суму 513 фл.; вільних коштів залишалось 3 фл. 98 цн.; половину з них було вирішено надати членам Товаришування як пільгові позички.

На початок 60-х рр. XIX ст. стараннями активістів у фонді загальноміського Товаришування нагромаджено значні кошти, однак зберігати їх у непристосованому приміщенні було небезпечно. Почастішали випадки розкрадання грошей, зокрема на засіданні управи товариства 19 серпня 1861 р. роз-

глядали персональну справу касира позичкового фонду Антонія Вишневського, який привласнив 12 фл. 64 цн. і, попри вимогу членів ревізійної комісії, кошти у касу взаємодопомоги не повернув.

Зважаючи на ці реалії, управа загальноміського Товаришування взаємодопомоги друкарів Львова звернулася по допомогу до магістрату міста. На засіданні від 14 липня 1861 р. голова Товаришування Войцех Маргаш сповістив, що у відповідь на прохання членів спілки львівський магістрат прийняв касу взаємодопомоги на збереження [2, s. 30].

Перші міжнаціональні тертя в середовищі членів професійних спілок, зокрема й загальноміського Товаришування взаємодопомоги друкарів Львова, документально простежуємо лише від початку 60-х рр. XIX ст. Варто зауважити, що революційні події 1848 р. у Львові та Галичині, а також розвиток українського й польського національних рухів на галицьких землях майже не вплинули на національне розмежування робітництва у професійній спілці поліграфістів.

Проте наприкінці 1861 р., коли управа ухвалила доволі не просте рішення, що іудеї й навіть християни-протестанти, які працюють в іудейських друкарнях, мають бути позбавлені членства у загальноміському Товаришуванні взаємодопомоги друкарів Львова, ситуація в робітничому середовищі кардинально змінилася. Що стало причиною появи такої ухвали, достеменно не відомо, однак зауважимо, що робітництво професійних спілок ще тривалий час намагалося відстояти власні права.

Отже, зазначене рішення спричинило невдоволення й непорозуміння серед спілчан (здебільшого євреїв), які справно сплачували внески, підтримували діяльність організації, проте позбавлялися права при потребі скористатися допомогою професійної організації.

На загальних зборах 13 липня 1862 р. у залі друкарні Оссолінських було обговорено проект нового статуту, перекладеного польською мовою. За результатами виборів головою став Войцех Маргаш, заступником Валентин Годак, секретарем — Францішек П'янтковський. Посади асистентів Товаришування здобули Лукаш Скерл і Фердинанд Фердинандьєго. Головним контролером і ревізором каси загальноміського Товаришування взаємодопомоги друкарів Львова обрали Антонія Маньковського, відвідувати хворих і скалічених працівників спілки за місцем проживання чи лікування доручили Августу Скерлу і Кіпріану Гомеському.

Важливу ухвалу було прийнято на засіданні 28 серпня 1864 р.: безробітний член товариства, який сплачував внески і захворів упродовж двох місяців, мав право на лікування коштом Товаришування лише в загальній лікарні, а у разі смерті, згідно із п. 43 статуту, вдова могла отримати матеріальну допомогу.

На відкритому зібранні 16 липня 1865 р. ухвалено рішення, що всі особи, які вступали до товариства, мали сплачувати у фонд вдів і сиріт так звану шлюбну таксу в розмірі 10 фл., також вдовам померлих членів Товаришування зобов'язувалися упродовж року щомісяця виплачувати по 5 фл. грошової допомоги.

Непересічна подія сталася 6 травня 1866 р. на засіданні головної управи Товаришування. Голова Войцех Маргаш оголосив, що через аморальну поведінку, нехтування власним здоров'ям, постійне нічне вештання по шинках і гру в карти для заробітку, що для інваліда неприпустимо, Генріх Мазуркевич позбавлявся права отримувати грошову допомогу від товариства терміном на один місяць [2, s. 31].

Правління уклало угоду з похоронним підприємцем Юліаном Курковским і Антоніною Стефан щодо нагальної організації похорон членів Товаришування, їх вдів, дітей у разі непередбаченої смерті, на що виділяли 32 фл. за одну особу, хоча до того плата становила 35 зл.

На зборах 15 липня 1866 р. було затверджено незначні доповнення та зміни до статуту. Згідно з одним із них, у Товаришування взаємодопомоги друкарів Львова можна приймати нових членів на загальних підставах, проте вік претендентів мав становити не більш як 40 років. Старші чоловіки мали вносити щотижневий членський внесок у подвійному розмірі упродовж наступних 6 років.

Інше доповнення передбачало, що для дітей-сиріт унаслідок втрати годувальника — колишнього члена професійної спілки виплата грошової допомоги тривала до 18 років.

На засіданні управи товариства 1 вересня 1866 р. ухвалено рішення, відповідно до якого його голова мав опікуватися похованням спілчан; надлишки цих коштів планували віддавати вдові або сиротам, якщо їх немає — розділити між бідними.

Надихаючись прикладом злагодженої роботи Товаришування взаємодопомоги львівських друкарів, подібні профспілкові організації створювали у різних сферах господарства у Познані, Кракові, Лодзі, Вроцлавку, Відні та інших містах. Цікаво, що представники новоствореної профспілки віденських поліграфістів навіть звернулися до львівського Товаришування взаємодопомоги друкарів щодо узгодження розцінок на виконані роботи та створення одного профспілкового об'єднання в межах Австрії [3, s. 4], однак ця спроба виявилася невдалою.

Посилаючись на положення конституції 1867 р., а також чинного закону держави "Про союзи та спілки", було вирішено вступити до складу Центральної комісії професійних спілок Австро-Угорщини [6, с. 16—17].

Висновки. Професійні спілки створювали як незалежні колективні організації самозахисту у формі робітничих товариств і кас взаємодопомоги, тому закономірно, що в основу їхньої діяльності було покладено робітничу солідарність, взаємну підтримку та допомогу. Практичну роботу спрямовували насамперед на матеріальну допомогу колегам у разі отримання травми чи втрати працездатності, а у випадку смерті товариство виділяло кошти на поховання, утримання вдів, сиріт тощо.

Важливо, що фундаторами й активними діячами професійних організацій Східної Галичини були робітники і службовці різних професій й національностей. Упродовж першої половини XIX ст. відбувалася кристалізація діяльності профспілок, зумовлена

різноманітними заходами з боку адміністрацій, поліції, владних структур, що сприяло подальшому згуртуванню робітництва та створенню загальноміського Стоваришування друкарів Львова.

Список використаної літератури

1. *Kieszczyński L.* Kronika ruchu zawodowego w Polsce. 1808—1939 / Lucjan Kieszczyński. — Warszawa : Instytut Wydawniczy CRZZ, 1972. — 433 s.
2. *Bober A. W.* Historia drukarń i stowarzyszeń drukarskich we Lwowie / Adam Wiktor Bober. — Lwow : Drukarnia Zakładu Narodowego Ossolińskich, 1926. — 242 s.
3. *Buniak P.* Zarys historyczny organizacji drukarzy Lwowskich / Porfiry Buniak // Ognisko. Jednodniówka. — Lwów, 1935. — S. 3—16.
4. *B. a.* Zakład narodowy im. Ossolińskich we Lwowie // Ognisko. Jednodniówka. — Lwów, 1935.
5. *Булик Н.* Львівська археологія XIX — початку XX століття: дослідники, наукові установи, музеї / Наталя Булик. — Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'я-

кевича НАН України; Львівський інститут економіки і туризму, 2014. — 304 с.

6. *Берест Р.* Нариси історії профспілкового руху в Західній Україні (1817—1939 рр.) / Роман Берест. — Дрогобич : Відродження, 1995. — 126 с.

Отражены важность и проблематичность разностороннего исследования истории возникновения, формирования и развития профессионального Стowаришування взаимопомощи печатников Львова, поэтапно исследованы история и деятельность этой организации.

There were investigated importance and problems of the comprehensive study of the most ancient history of the emergence, formation and development of professional cooperation between the mutual help of printers of Lviv were investigated, the history and activities of this organization.

Надійшла до редакції 12 жовтня 2017 року

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ТА ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

УДК 02(477)(092)

Ірина Черняк,
здобувач КНУКіМ

Внесок О. Сокальського у розвиток бібліотечного фондознавства

У статті розкрито внесок О. Сокальського у розвиток бібліотечного фондознавства, проаналізовано наукові праці вченого з цього напрямку.

Ключові слова: О. Сокальський, професор, бібліотекознавство, бібліотечне фондознавство, фонди, каталоги.

Інституціоналізація сучасних загального та часткового бібліотекознавства як самостійних наукових і навчальних дисциплін базується на надійному підґрунті теоретичних здобутків попередників. Найвагомий внесок у розвиток галузевої науки належить ученим, котрі, окрім власних ґрунтовних розробок, заснували та очолили наукову школу як неформальне об'єднання кількох поколінь продуктивних дослідників-однотумців, що збагатили проблематику предметної галузі інноваційними напрацюваннями. З-поміж фундаторів і лідерів київської бібліотекознавчої школи, однієї з найавторитетніших в Україні, особливої уваги варта постать Олексія Степановича Сокальського (1918—1991) — першого в Україні професора в галузі бібліотечного фондознавства, першого і єдиного ректора з фаховою бібліотечною освітою, який доклав багато зусиль для виокремлення

Київського державного інституту культури в самостійний вищий навчальний заклад, згуртував та очолив потужну кафедру бібліотекознавства, представники якої зростили кілька поколінь провідних українських бібліотекознавців й понині продовжують розробляти найактуальніші питання галузевої науки [14; 15; 34].

На 2018 р. припадає 100-літній ювілей професора О. Сокальського. З 73 прожитих років понад 50 віддано багатогранній науковій, педагогічній та організаційній діяльності на ниві культури й освіти. Відзначаючи ювілей ученого, внесок якого у розбудову бібліотекознавчої науки та освіти багато років замовчувався, варто надати належну оцінку його діяльності, що й визначає актуальність статті.

У попередніх публікаціях [31; 32; 33] автор висвітлювала основні віхи життя О. Сокальського, станов-